

Handbok

Anvisningar för praktisk tillämpning av Avelsplan 2006

Fastställd av ledningsgruppen för Svensk Biavel 2006-05-13
Reviderad av styrelsen för Svensk Biavel AB 2007-05-06, 2008-02-13 och 2010-02-25

Innehåll

	sida
1. Etablering och skötselanvisningar för testbigården	3
2. Identitet	5
3. Registrering av utvintring/utmönstring	5
4. Registrering av honungsskörd	5
5. Instruktion för bedömning av temperament	6
6. Bedömning av kakfasthet	8
7. Bedömning av svärmtröghet	8
8. Bedömning av bistryrka	8
9. Kontroll av drottning	8
10. Metodik för utrensningstest	8
11. Nosematest	9
12. Kalkyngel	10
13. Hälsoplan	10
14. Handlingsplan vid sjukdomsutbrott	13
15. Drottningkort	15
16. Bedömningskort	15
17. Handelsdokument	15

1. Etablering och skötselansvisningar för testbigården

A Generellt

Alla testsamhällen skall ges lika förutsättning och skötas likadant i förhållande till det utvecklingsstadium de befinner sig i.

Alla testsamhällen skall ges optimala förhållanden för utveckling och produktion.

En testbigård består av minst 9 testsamhällen. Undantagsvis kan testbigården i Norrland bestå endast av 6 samhällen, om dragförhållanden inte medger flera.

B Grundläggande krav

- Drottningarna utgörs av grupper om tre systrar som fördelas slumpmässigt bland bigårdens avläggare.
- Samhällen som skall testas skall inhysas i samma typ av material.
- Det skall endast finnas testsamhällen i testbigården
- Testdrottningarna sättes till konstsvärmar eller avläggare med eller utan yngel. Samma metod användes för alla drottningar i samma bigård.
- Tillsättning av drottningar och etablering av samtliga samhällen i en testbigård skall ske samtidigt (inom en vecka)
- Vid test av övervintringsegenskaperna skall samhället inte förstärkas med bin eller yngel efter den 20 juli. Notering skall göras om detta krav uppfylls.
- Konstsvärmar och avläggarna skall vara av samma storlek inom samma testbigård.
- Om avläggarna skall förstärkas med yngelramar så skall alla avläggarna förstärkas med lika många yngelramar.
- Vid förstärkning av avläggarna med yngelramar skall dessa tas från samhällen som inte är med i testen
- Under produktionsåret (år 1) skall man inte sätta till eller ta ifrån bin eller yngelramar från testsamhällena.
- Drottningen skall i princip ha samma plats för äggläggning i alla testsamhällen. Se till att drottningen alltid har tillräcklig plats för äggläggning. Yngelrummet skall därför bestå av minst 2 x10 ramar lågnormal, under maximal yngelproduktion under säsongen, eller motsvarande kakyta i andra ramformat.
- Skattlådor sätts på efter det enskilda samhällets behov.
- Delning av samhällen som en del i driftformen får ej ske. Alla samhällen skall ha möjlighet att visa eventuell svärmlust.

C Placering av testsamhällen i bigården

- Kuporna skall placeras så att man får minsta möjliga felflykt
- Kuporna kan placeras i grupper två och två med 90° vinkel mellan grupperna. Detta system kan utnyttjas i öppen terräng.
Alternativt kan en oregelbunden placering användas som innebär att det är lätt för bina att hitta sin kupa.
- Där det finns vegetation, träd och buskar, hjälper detta bina med orienteringen och man kan utnyttja en placering i rak linje.

D Registrering av uppgifter

- Registrering av egenskaper, ingrepp och förändringar sker enligt schemat nedan.
- Noteringar förs på registreringskorten ”Tillsättning och invintring”, ”Bedömningskort” eller ”Skötselkort” efter egen modell

- Noteringarna arkiveras hos testvärden under 5 år.
- Uppgifterna rapporteras efter *varje* avslutat produktionsår genom registreringsrutinen i Svensk Biavels Biavelsdatabas via Internet.

Registrering av egenskaper, ingrepp och förändringar i testsamhällen

	Startåret (år 0) registreras följande	Produktionsår (år 1-) registreras följande		
Egenskap, ingrepp, förändring	Vid invintring	Efter övervintring	Under dragperioden	Inför invintring
Bistyrka	Ja	Ja	Regelbundet	Ja
Kontroll av drottning	Ja	Ja		Ja
Nosematest		Ja april		
Kontroll av kakfasthet			Regelbundet juli-aug	
Kontroll av kalkyngel			Regelbundet	
Utresningstest			Vid 2 tillfällen <i>under ett av produktionsåren</i> maj-aug	
Registrering av honungsskörd			Vid varje skördetillfälle	
Kontroll temperament			Vid 3 tillfällen juli - aug	
Kontroll av svärmning			Regelbundet maj- juli	

E Avslutning av testen

- Testen avslutas efter sista honungsskörden och rapport lämnats
- Testdrottningarna återsänds till respektive avelsbiodlare (drottningägaren). Annan överenskommelse kan dock träffas mellan testvärd och avelsbiodlaren.

2. Identitet

Drottning

Varje drottning skall ha ett unikt identitetsnummer. Identitetsbeteckning för drottning består av 8 tecken utan mellanrum och skrivs enligt följande:

Exempel: NNN-05-001

De tre första tecknen består av uppfödarens initialer i form av tre bokstäver (NNN).

Nästa två tecken består av de två sista siffrorna i året som drottningen är född (05).

De tre sista tecknen utgörs av ett löpande nummer från 1 till 999 (001).

Drottningar födda 2005 eller tidigare behåller sina identitetsbeteckningar

Kupa

Kuporna numreras löpande från 1 till 999.

Bigård

Bigården skall ha en unik beteckning bestående av bokstäver och/eller siffror med upp till 25 tecken. *I namnet är mellanrum i form av blanktecken är tillåtet.*

Parningsstation/parningsplats

Parningsstation eller parningsplats anges med ett unikt namn samt 4 siffror för året som parningen avser. Namn och årtal skrivs *med mellanrum i form av ett blanktecken* Exempel: *Hasslö 2005.*

Parningssätt

Vilken parning som drottningen fått anges enligt följande:

S= inseminerad

P= parningsstation

Ra = rasparningsstation/plats

Re= renparningsområde

F= friparad

Biodlare

Biodlare skall ha en i *Bidatabasen* unik ”initialbeteckning” bestående av 3 bokstäver.

Det är tillåtet att välja vilka initialer man vill. Dock bör initialerna på något sätt vara kopplat till biodlarens namn och får inte vara upptagen av någon annan. Normen är första bokstaven i förnamnet samt första och sista bokstaven i efternamnet alternativt första bokstaven i förnamnet samt de två första bokstäverna i efternamnet

Är ”initialbeteckningen” redan upptagen väljs en annan.

3. Registrering av utvintring/utmönstring

Om samhället utvintrar eller utmönstras skall detta registreras på bedömningskortet med angivande av datum:

4. Registrering av honungsskörd

Honungsskörden registreras genom notering av datum för skattningen samt genom notering av skillnaden i skattlådornas vikt före och efter slungning. Vikten uttrycks i kg med en noggrannhet av 1 kg.

Varje skattningstillfälle skall registreras på Bedömningskortet.

Exempel

Registrering på bedömningskortet

Testbigård	Kupa	Drottning	Honungsskörd 1		Honungsskörd 2		Honungsskörd 3	
			Datum	Kg	Datum	Kg	Datum	Kg
Bigården	11	NNN-06-222	20070620	22	20070725	35	20070815	10

5. Instruktion för bedömning av temperament

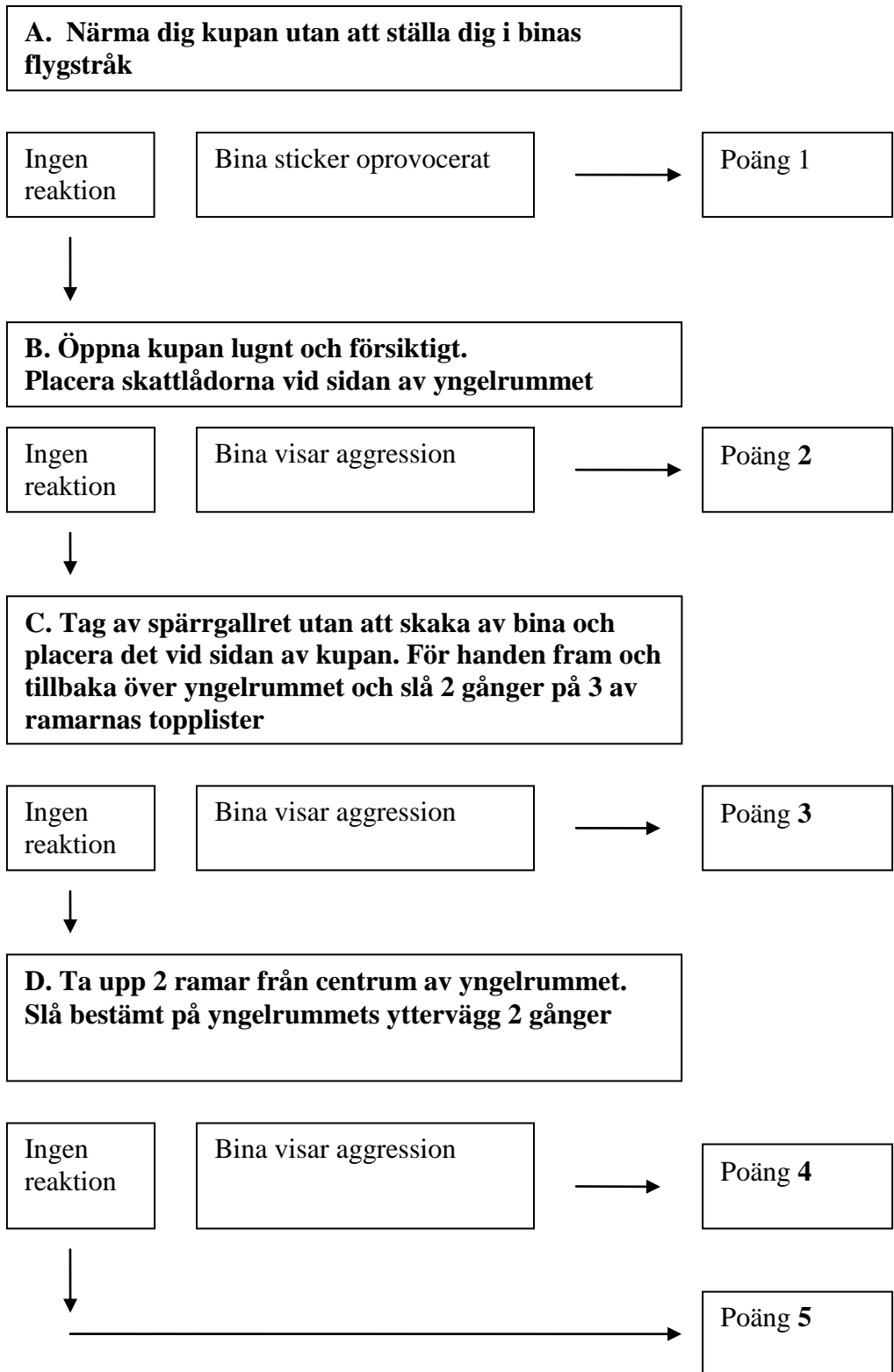
Bedömning av temperament skall göras utan användning av rök, som enda operation i bigården vid detta tillfälle och för samtliga samhällen i bigården vid samma tillfälle.

Temperamentet skall bedömas vid 3 tillfällen under produktionsåret/-en under perioden juli-aug, med lika långt intervall mellan tillfällena.

Bedömningsschemat enligt nedan skall följas.

Om man öppnar ett mycket oroligt och aggressivt samhälle, bör man vänta med att bedöma samhällen som står intill, tills det aggressiva samhället har lugnat sig. Vaktbin från det arga samhället kommer annars att följa biodlaren och negativt påverka bedömningen av nästa samhälle.

Temperamentstest

6. Bedömning av kakfasthet

Kakfasthet bedöms utan användning av rök, enligt följande och genomföres regelbundet under perioden juli-aug:

	Poäng
Mycket lugna	5
Tämligen lugna	4
Ganska rörliga	3
Rörliga	2
Mycket rörliga, ”rinner av”	1

7. Bedömning av svärmtröghet

Svärmtröghet bedöms enligt nedan och genomföres regelbundet under perioden maj - juli. Stilla drottningbyte registreras men anteckningen ingår inte bedömningen av egenskapen svärmtröghet.

Svärmförhindrande åtgärder får vidtas endast i undantagsfall. Om sådan svärmförhindrande åtgärd sätts in registreras detta. Samhället åsätts då närmast lägre poäng vid bedömningen än vad som annars skulle vara fallet.

Användning av bottenspärrgaller rekommenderas istället om man befarar svärmning och inte vill riskera att förlora biomassa. Utnyttjande av bottenspärrgaller förhindrar inte svärmningen och är därför inte en svärmförhindrande åtgärd.

<u>Svärmtröghet</u>	<u>Poäng</u>
Inga bestiftade cellkoppar	5
Ägg i cellkopparna	4
Larver i cellkopparna	3
Täckta drottningceller	2
Svärmning	1

Obs! Stilla drottningbyte skall inte förväxlas med svärmning. Det är två helt olika egenskaper. Vid stilla drottningbyte antecknas detta och ingen bedömningspoäng för svärmtröghet noteras

8. Bedömning av bistryrka

Bistryrkan bedöms regelbundet och anges i antal ramar som samhället besätter. Vilket rammått som användes anges dels för yngelrummet och dels för skattlådorna på Bedömningskortet. I *Bidatabasen* sker sedan en beräkning av den totala kakytan, uttryckt i dm², som bina besätter genom att multiplicera antalet besatta ramar och rammåttet.

Exempel: Om hel Langstroth användes i yngelrummet och 3/4 Langstroth i skattlådorna och bina besätter 20 ramar i yngelrummet och 25 ramar i skattlådorna noteras 20+25 på Bedömningskortet

9. Kontroll av drottning

Vilken drottning som går i samhället i början och i slutet av produktionsåret skall kontrolleras och noteras.

10. Metodik för utrensningstest

Allmänt.

Utrensningens förmågan påverkas av miljöfaktorer såsom väder, nektar och pollendrag samt tid på året.

Det är därför viktigt, när man gör jämförelser mellan olika samhällen, att testerna görs samtidigt i samma bigård och att man genomför två tester per säsong. Testerna skall göras när

samhällena är i god kondition och när det är bra drag *eller vid utfodring* i maj-sept. *Utrensningstest behöver endast göras under ett av drottningens produktionsår.*

Metod

Tillverka en mall med en rombformad öppning där öppningen ger utrymme för 10 X 10 celler. Med en vass kniv skärs kakstycket ut och placeras i en plastpåse. Påsen skall vara märkt med datum och klockslag, samhällets nummer och bigård så att den säkert kan sättas tillbaka på det ställe där den togs ut. För att kakbiten skall hamna exakt märks den med en vattenfast spritpenna vilken sida som är fram samt lodlinjen. Man skall välja att skära ut yngel som varit täckt minst 2 dagar, men som inte är så gamla att pupporna fått rosa ögon. Detta kan kontrolleras genom att täcka av några celler i anslutning till området man avser att skära ut. Det utskurna kakstycket fryses under ett dygn och efter några timmars upptining sätts kakbiten tillbaka på samma plats och i samma ställning som den var när den skars ut. Kontroll av utrensningen sker efter 24 timmar och då räknas antalet utrensade celler.

Utrensningförmågan anges i procent. *Det är sällan man hittar yngel i rätt ålder där det inte finns tomma celler inom det kakstycke man valt ut. Vid beräkning av utrensningprocenten skall man därför notera och korrigera för dessa tomma celler.*

11. Nosematest

Förekomst av nosema bestäms på våren (produktionsåret/-en) genom analys av antal sporer i ett visst antal bin enligt en standardiserad analysmetod.

Provtagning.

60 bin från övre, främre delen av biklungan i yngelrummet samlas in och fryses. Provet tas i april: vecka 16 i södra Sverige, v 17 i Mellansverige och v 18 i Norrland.

Bina packas i papperspåse, kuvert eller motsvarande. Aldrig i plast!

Märk varje prov noggrant med Ditt namn och kupans nummer.

För analys skickas provet till

Sandagergård
Sandagervej 61
DK-7100 Vejle
Danmark

Tel till Sandagergård 0045-75 72 37 77

E-mail hansj@vpu-center.dk

Priser (2010)

Grundavgift DKK 60:-

1-10 prov - pr. stk. DKK 31:-

över 10 prov - pr.stk. DKK 26:-

Den totala summan: Grundavgift och det sammanlagda beloppet för proverna, skall förskottsbetalas med banköverföring utan omkostnader för Sandagergård med följande information:

SWIFT/BIC: ALBABANK

IBAN: DK5653980000376178

Analysen kommer inte att utföras förrän Sandagergård har mottagit betalning.

Bifoga e-mail adress (eller ev. telefonnummer) i den händelse Sandagergård behöver ta kontakt med anledning av analysarbetet.

*Obs! Provet med döda bin skall, enligt den sk biproduktsförordningen (EG) nr 1774/2002, åtföljas av ett handelsdokument.
Handelsdokumentet (det senaste) finns i förordningen (EG) nr 829/2007 och kan hämtas från Svensk Biavels hemsida under Avelsplan> Handelsdokument eller från Jordbruksverkets hemsida som "Standardiserat handelsdokument".*

Svar från Sandagergård erhålles normalt efter någon vecka. Analysresultatet redovisas i en beskrivning av infektionsgraden som sedan klassindelas enligt nedan.

Infektionsgraden klassindelas enligt följande:

<u>Infektionsgrad</u>	<u>Klass</u>	<u>Antal sporer/bi (milj)</u>
Ingen	5	Inga
Mycket svag	4	0-0,5
Svag	3	0,5-2
Medel	2	2-5
Stark/mycket stark	1	>5

Inget avelsvärde beräknas för nosemaförekomst. Däremot väljs avelsdrottningar i första hand från klass 5. Drönarmödrar på parningsstationerna bör tillhöra klass 5.

12. Bedömning av förekomst av kalkyngel

Bedömning av förekomst av kalkyngel genomföres regelbundet och noteras enligt bedömningsskalan nedan.

<u>Förekomst av kalkyngel</u>	<u>Poäng</u>
Inget kalkyngel observerat	5
I enstaka drönarceller	4
I enstaka arbetarceller	3
Många kalkyngelceller	2
I merparten av celler	1

13. Hälsoplan

De olika delarna i hälsoplanen nedan gäller avels- och testbigårdar.

A. Generellt

Sjukdomsförebyggande biodling i form av god rengöring, anpassade skötselrutiner och regelbundet vaxbyte är viktigt för att upprätthålla friska och produktiva bisamhällen samt att hindra spridning av sjukdomar och parasiter

Bigården skall generellt hålla god hygien. Kupmaterial som inte används skall omedelbart transporteras bort från bigården. Verktyg, arbetskläder och annat material skall rengöras regelbundet.

Det får inte utfodras med honung eller pollen från andras bigårdar. Foder skall vara av god kvalitet. Vid arbete med bina skall dessa hanteras varsamt. Bisamhället skall utsättas för minimal stress. Vidare skall man vara observant för tecken på sjukdom.

I yngelrum skall vaxbyte ske minst vart annat åt. Om skattlådorna endast innehåller ramar som inte det fötts upp yngel i behöver vaxbyte inte ske med mindre än att vaxkakorna är förorenade.

Om ramarna i skattlådorna också används för yngelproduktion skall vaxbyte ske minst vart annat år

- **Placering av testbigården**

En testbigård skall placeras skild från andra bigårdar. Undvik sänkor, fuktiga ställen och skugga hela dagen. Kuporna skall ha lagom med sol. Sörj för att kupan har god ventilation. Skydda samhällena mot vind och drag.

Undvik placering där det finns risk för buller eller vibrationer. Störningar i form av grenar som stöter till kuporna, möss, myror, fåglar som stör på vintern måste förebyggas.

Kuporna skall placeras så att felflykt reduceras så långt detta är möjligt, gärna med flusterna i olika riktningar eller med vegetation mellan kuporna.

Bigården bör placeras där det finns tillgång till pollen av bra kvalitet och dragförhållanden är goda. Bina skall ha tillgång till rent vatten.

- **Skötselmetoder**

Undvik ingrepp som ger upphov till röveri. Undvik att krossa bin. Ha alltid rätt förhållande mellan bimagnd och utrymme. Ha alltid rätt förhållande mellan yngelmängd och vuxna bin. Håll stora välfungerande samhällen. Samhällen skall alltid ha tillräckligt med foder av god kvalitet. Vaxbygget skall förnyas regelbundet.

- **Rengöring av material**

Minst en gång per år bör all materiel som används för drottning- och drönarodling rengöras. Den mekaniska rengöringen är minst lika viktig som den kemiska, beroende på att smittämnen ofta ansamlas i propolis, vax och andra föroreningar. Det är svårt att ta bort smittämnen med kemisk rengöring om man inte rengör mekaniskt först.

All materiell plockas isär i sina beståndsdelar och skrapas/skrubbas rent. Därefter diskas och desinficeras utrustningen, t ex i kokande kaustiksodalösning. Materielen skall lagras så att bina inte kommer åt den.

Rengöring av kupmaterial sker efter behov. Material som förorenats av utsot skall rengöras och desinficeras särskilt noggrant.

- **Kontroll av bin och material till och från bigården**

För att hindra smittspridning får det bara flyttas kontrollerade bin och material till och från bigården. Kontrollen skall utföras av behörig bitillsyningsman eller den som har tillstånd som ”Godkänd biodlare” (om flyttningen avser bin eller material som vederbörande har befogenhet att flytta efter sjukdomskontroll).

Observera att flyttning av drottningar mellan biodlare alltid skall föregås av kontroll och godkännande av bitillsyningsman.

Därutöver skall allt material som föres till bigården vara av god hygienisk kvalitet.

- **Etablering av testsamhällen**

Testsamhällen skall etableras på rengjorda ramar med nytt vax. Om testsamhällen etableras av avläggare med yngel skall detta yngel finnas i ramar som byggts ut från nya vaxmellanväggar samma år. Detta gäller även om förstärkning av testsamhällen sker med yngelramar (år 0).

Tillförda skattlådor skall innehålla ramar i vilka det inte tidigare varit yngel.

B. Nosema (*Nosema apis*, *Nosema ceranea*)

Nosema är en sporbildande tarmparasit som angriper vuxna bin. Parasiten fördärvar biets tarmceller och reducerar proteinomsättningen. Avföring från angripna bin kan innehålla stora mängder sporer. Speciellt vid utsot sprids parasiten effektivt.

Nosema påverkar samhället negativt. Det är emellertid inte alltid man ser några synliga symptom. Sjukdomen påverkar både yngelproduktion, vårutveckling, honungsproduktionen och övervintring

Vatten som innehåller rester av binas avföring är en viktig spridningskälla för nosema. Där bina inte har tillgång till naturligt rent vatten, kan vattenanordning konstrueras. Tak över denna vattenanordning hindrar att flygande bi förorenar vattnet med sin avföring.

Stress påverkar bina negativt och kan medföra utsot. Stress i form av inspärning, flyttning och annan påverkan är vanlig och nödvändig inom avelsverksamheten. Bin som utnyttjas för detta ändamål är därför mera utsatta för nosema än andra samhällen under motsvarande miljöbetingelser.

Nosema är en typisk hygiensjukdom som biodlaren kan förebygga med enkla metoder. Sjukdomsförebyggande arbete med god hygienpraxis är därför viktigare vid arbete med biavel.

Varje testbiodlare skall aktivt arbeta för att förebygga förekomst av nosema i testbigården. *Prov avseende nosema* skall tas ut och analyseras efter de regler som gäller för varje tidpunkt. Se avsnitt 11. Nosematest ovan.

- **Ättiksyrabehandling av ramlagret (höst/vinter)**

Behandling av ramlagret med ättiksyra tar död på alla stadier av nosema. Denna behandling är en billig och effektiv metod för att reducera smittrycket av nosema.

Lådor med ramar sätter man i staplar med en tom låda överst. Sätt stapeln på plast eller på trä då ättiksyran fräter på betong. Se till så att lådstapeln är tät så att ättiksyragasen inte sipprar ut. Använd 3/4 dl 80 % ättiksyra per låda med 10 ramar. Håll ättiksyran i en skål som man sätter överst (i den tomma lådan). Läg ett tygstycke över kanten på skålen för att öka förångningen. Läg ett tättslutande tak på toppen och låt stapeln stå tills ättiksyran har förångats. Tänk på att ventiler lådorna före användning

C. Amerikansk yngelröta

Amerikansk yngelröta är en allvarlig yngelsjukdom som kan medföra stora ekonomiska konsekvenser. Det är därför mycket viktigt att förebygga utbrott av denna sjukdom under hela året i all bigårdar bland annat genom rengöring och desinfektion av material och regelbundet vaxbyte, utfodring med friskt foder samt kontroll av bisamhällen, särskilt vid flyttning till och från bigårdarna

- **Misstanke om och kliniska symptom av Amerikansk yngelröta.**

Om förekomst av amerikansk yngelröta misstänks eller påvisas skall detta omedelbart anmälas till bitillsyningsman enligt lag. Svensk Biavel skall också omgående underrättas.

Om Amerikansk yngelröta påvisas skall lagar och föreskrifter följas.

D. Varroa

Varroa skall bekämpas enligt de lagar och föreskrifter som vid varje tidpunkt gäller.

E. Kalkyngel

Kalkyngel är en utbredd sjukdom vars förekomst varierar mellan olika år. Kalkyngel förorsakas av en svamp, *Ascospaera apis*. Svampens sporer överförs via larvfodret och börjar gro i larvens tarm. Larven genomväxer av svampen och den karakteristiska kalkyngelmumien bildas.

Sjuka samhällen kan ha reducerad bistryrka och honungsproduktion.

Sjukdomen anses vara stressrelaterad och är vanligare i samhällen som är försvagad av annan anledning. Kalkyngel kan öka kraftigt vid dåliga dragförhållanden, blött väder och hög luftfuktighet i kupan. Eftersom svampen växer bäst vid temperaturer som ligger under optimal nivå för yngel, förekommer sjukdomen oftast i ytterkanterna av yngelklotet och i dröncellerna.

- **Förebyggande åtgärder**

Ramar med många kalkyngelmumier avlägsnas från kupan. Utrymmet minskas och samhället ombonas väl. Se till att kupan är väl ventilerad.

Byt vax och drottning efter testperiodens slut. Det finns inga registrerade medel som visat sig effektiva för behandling av kalkyngel.

14. Handlingsplan vid sjukdomsutbrott

Åtgärder vid sjukdomsutbrott och parasitangrepp i avels- och testbigårdar

- **Generellt**

Där det påvisas smittsam sjukdom eller parasiter i avels- eller testbigårdar skall gällande lagar och föreskrifter skall följas. Därutöver skall avels- eller testbi odlaren omedelbart underrätta Svensk Biavel

- **Sjukdomar och parasiter som omfattas av lagstiftningen**

- Amerikansk yngelröta (*Paenibacillus larvae*)
- Varroa (*Varroa destructor*)
- Trakékvalster (*Acarapis woodi*)
- Den lilla kupskalbaggen (*Aethina tumida*)
- Tropilaelapskvalstrer (*Tropilaelaps clareae*)

Om man misstänker förekomst av dessa sjukdomar eller parasiter skall anmälan omedelbart ske till bitillsyningsman. För varroa gäller inte detta zon 1

- **Amerikansk yngelröta**

Samtliga samhällen i bigården kontrolleras av bitillsyningsman och samhällen med kliniska symptom avdödas, materiell från dessa bränns upp resp. saneras.

Bigården i övrigt saneras genom att allt material rengöres och desinficeras. Invintring sker på mellanväggar. Hela vaxförrådet omsätts.

Därutöver skall inte avels- eller testdrottningar ej heller material flyttas från bigården.

Eventuell odling av drottningar och drönare efter drottningar i bigården kan ske först sedan bitillsyningsman kontrollerat bigården och godkänt detta.

Bigården kan åter tas i bruk som avels- eller testbigård när prov lämnats och bitillsyningsman förklarat bigården fri från smitta.

- **Varroa**

Varroa skall bekämpas enligt gällande lagar och föreskrifter. Reglerna avseende flyttning av bin och material mellan varroazonerna skall följas.

- **Trakékvalster**

Trakékvalster är ännu inte påvisat i Sverige.

- **Den lilla kupskalbaggen**

Förekommer inte i Sverige. Ett fall i Europa (Portugal) rapporterat efter import. Sanering genomförd.

- **Tropilaelapskvalstrer**

Förekommer inte i Sverige

- **Svensk Biavel skall**

Omgående, efter att ha blivit underrättade om anmälningspliktiga sjukdomsutbrott eller parasitangrepp i avels- eller testbigård, kontakta aktuell avelsgrupp för att få analys av eventuella konsekvenser för avelsprogrammet, speciellt beträffande t ex planering av drönarmödrar på parningsstationer. Vid behov skall planeringen av val av avelsdrottningar, drönarmödrar mm ändras.

15. Drottningkort

Formuläret finns att ladda ner från Svensk Biavels hemsida under Avelsplan> Drottningkort

16. Bedömningskort

Formuläret inkl anvisningar finns att ladda ner från Svensk Biavels hemsida under Avelsplan> Bedömningskort resp Anvisningar för bedömningskort

17. Handelsdokument

för transport av animaliska produkter och bearbetade produkter inom europeiska gemenskapen

Dokumentet inkl anvisningar finns att ladda ner från Svensk Biavels hemsida under formulär alternativt från Jordbruksverkets hemsida